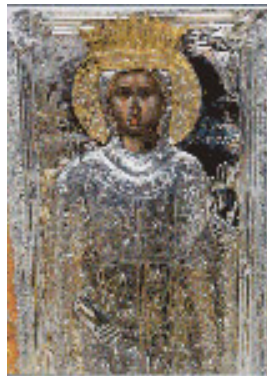

Ορθόδοξος Συναξαριστής :: <https://www.saint.gr>

Οσία Θεοδώρα η βασίλισσα Άρτας

Επισκεφτείτε τον ιστοχώρο μας στην διεύθυνση: <http://www.saint.gr/3816/saint.aspx> για περισσότερες πληροφορίες για τον βίο (ονόματα, βίντεο, ακολουθίες, φωτογραφίες κτλ) καθώς και για τυχών ενημερώσεις - διορθώσεις.

Τελευταία ενημέρωση βιογραφίας: 28/10/2012 1:49:00 πμ
Δημιουργία εγγράφου: 13/04/2026 17:25:15

Σύνοψη

Τύπος εορτής: Εορτάζει στις 11 Μαρτίου εκάστου έτους.

Πολιούχος: Άρτα

Ιερά Λείψανα: Απότμημα του Ιερού Λειψάνου της Αγίας βρίσκεται στη Μητρόπολη Άρτης.

Ημ/νια Βίου: 28/10/2012 1:49:00 πμ

Βιογραφία

Η Οσία Θεοδώρα γεννήθηκε περί το έτος 1210 μ.Χ. πιθανότατα στην Θεσσαλονίκη και υπήρξε γόνος της μεγάλης και αρχοντικής βυζαντινής οικογένειας Πετραλείφα (νορμανδικής καταγωγής), η οποία εγκατεστημένη αρχικά στο Διδυμότειχο προσέφερε πολλές και σημαντικές υπηρεσίες στην αυτοκρατορία και τιμήθηκε με υψηλά αξιώματα. Ο πατέρας της Ιωάννης είχε τον τίτλο του σεβαστοκράτορος και ήταν διοικητής Θεσσαλίας και Μακεδονίας.

Κοντά στους ευσεβείς και ενάρετους γονείς της ανατράφηκε «έν παιδεία καὶ νουθεσία Κυρίου» αντλώντας από την ζωή τους το πρώτο φωτεινό παράδειγμα ενάρετης ζωής, παράδειγμα που θα χαραχθεί ανεξίτηλα και στην δική τους ζωή.

Ο πατέρας της πέθανε γρήγορα αφήνοντας τη Θεοδώρα σε μικρή ακόμα ηλικία, ορφανή. Την προστασία της οικογένειας ανέλαβε ο Δούκας της Ηπείρου Θεόδωρος (θείος της), ο οποίος την εποχή αυτή είχε καταλάβει την Θεσσαλονίκη και επέκτεινε το κράτος του μέχρι την Αδριανούπολη.

Η Θεοδώρα έζησε και μεγάλωσε στα Σέρβια της Κοζάνης, μια σημαντική πόλη με στρατηγική θέση την εποχή αυτή. Ανατρέφεται μαζί με τα αδέλφια της από την ευσεβή μητέρα της Ελένη και μαθαίνει καλά για τον σκοπό της ζωής του ανθρώπου, που δεν είναι άλλος παρά η αγιότητα και η «κατὰ Θεὸν ὁμοίωσις». Γνωρίζει και πιστεύει ότι το αληθινό νόημα της σύντομης ζωής μας κρύβεται στην επιτυχία της αιώνιας ζωής και Βασιλείας του Θεού. Διδάσκεται από την αγαθή μητέρα της ότι τα αληθινά κοσμήματα που πρέπει να στολίζουν την γυναίκα, είναι η αγάπη προς τον Θεό και τον άνθρωπο, η ταπεινοφροσύνη, η πραότητα, η ευσπλαχνία, η ελεημοσύνη, η προσευχή και η αληθινή πίστη, που με τον δικό της αγώνα και τη Χάρη του Θεού μπορούν να πραγματοποιηθούν και να φανερωθούν και στη δική τους ζωή.

Η πνευματική καλλιέργεια και ωριμότητα της νεαρής Θεοδώρας, καθώς επίσης και το κάλλος της εντυπωσιάζουν τον Μιχαήλ Β', που στον δρόμο του για την Άρτα την συναντά στα Σέρβια, ενώ βρισκόταν υπό την προστασία του θείου της Θεοδώρου.

Την ζητά άμέσως σε γάμο, ο οποίος και τελείται με κάθε μεγαλοπρέπεια και επισημότητα στα Σέρβια το έτος 1230 μ.Χ. με λαμπρή και μεγάλη συνοδεία, φτάνουν στην Άρτα, την πρωτεύουσα του κράτους της Ηπείρου, στην οποία ο Μιχαήλ Β' ανακηρύσσεται μετά από λίγο Δεσπότης.

Ο Μιχαήλ, ισχυρή προσωπικότητα, πνεύμα ανήσυχο και φιλόδοξο, αρχίζει να φροντίζει για την εδραίωση και εξάπλωση του κράτους του. Η νεαρά δούκισσα Θεοδώρα αναδεικνύεται πρώτη κυρία του Δεσποτάτου. Στην μεγάλη αυτή και ένδοξη θέση που ανέβηκε η Θεοδώρα, δεν παρασύρθηκε από την δόξα και το μεγαλείο του αξιώματός της, ούτε, παρά τη νεότητά της, τράπηκε σε υλιστικές απολαύσεις και τρυφή ζωή. Και όπως μας πληροφορεί ο βιογράφος της Ιώβ μοναχός, τώρα πιο πολύ κατάλαβε ότι πρέπει να φροντίζει να ζει με πιο πολλή αρετή και σωφροσύνη, με ταπεινοφροσύνη και αγάπη, με αοργησία και συμπάθεια, με ελεημοσύνη και πραότητα και γενικά, ολόψυχα να δίδεται και να υπηρετεί τον Θεό και τους ανθρώπους.

Με την ζωή αυτή η Θεοδώρα αναδείχθηκε αληθινά κατά τον λόγο του Κυρίου, λύχνος φωτεινός επάνω στην λυχνία που φωτίζει και καθοδηγεί και την ζωή των άλλων ανθρώπων στον Χριστό.

Λίγες ήταν οι ευτυχισμένες στιγμές του ζευγαριού. Ο μισόκαλος διάβολος φθονώντας την ευτυχία τους και την αρετή της Θεοδώρας και μην μπορώντας να υποτάξει την ίδια, ρίχνει τα φαρμακερά βέλη του εναντίων της με άλλον τρόπο: «θηλυμανίας τὸν ἄνδρα καταμαλάξας, πειρασμὸν τῆ μακαρία ἐγείρει δεινώτατον». Ο Μιχαήλ παρασύρεται σε πορνεία και ακολασία από μία Αρτινή αρχόντισσα, την Γαγγρινή. Αυτή με την βοήθεια του διαβόλου κατορθώνει να σκλαβώσει ψυχικά τον Μιχαήλ και να βάλει μίσος άσπονδο στην καρδιά του, εναντίων της καλής και Αγίας συζύγου του. Με την εντολή του προς όλους απαγορεύει κάθε βοήθεια και συμπαράσταση προς την Αγία και ορίζει αυστηρά να μην κάνουν λόγο γι' αυτήν στα ανάκτορα, ούτε το όνομά της καν να προφέρουν στα χείλη τους.

Σε αυτές τις δύσκολες στιγμές της ζωής της, φάνηκαν οι καρποί της αληθινής πνευματικής καλλιέργειας της Θεοδώρας. Όπως μέσα στην δόξα και την καλοπέραση του παλατιού δεν παρασύρθηκε και δεν αλλοιώθηκε, έτσι και τώρα μέσα στην φουρτουνιασμένη συζυγική ζωή η Θεοδώρα δεν κάμφθηκε και δεν λιποψύχησε, αλλά φάνηκε πιο πολύ ο αδαμάντινος χαρακτήρας της και η ακεραιότητα της πίστεώς της.

Στην αυθαιρεσία του άνδρα της αντέταξε την υπομονή και το ταπεινό της φρόνημα. Παρά τις συκοφαντίες και τον διωγμό της από τα ανάκτορα, λαμπρύνθηκε με την σιωπή και την εκούσια μόνωσή της.

Χωρίς καμιά ανθρώπινη βοήθεια, οπλισμένη όμως με την ακαταίσχυτη ελπίδα στον Θεό, εγκαταλείπει - έγκυο ήδη - τα ανάκτορα. Πέντε χρόνια μαζί με τον πρωτότοκο υιό της, το Νικηφόρο, που γεννήθηκε στην εξορία, ταλαιπωρείται στο κρύο και στην ζέστη, στην πείνα και τη δίψα, στην εγκατάλειψη και την μοναξιά. Άγνωστη, πικραμένη και κακοντυμένη περνούσε λόφους και γκρεμούς αποφεύγοντας την μανία του άνδρα της.

Στην μεγάλη αυτή δοκιμασία βρίσκει λίγη παρηγοριά κοντά στον ιερέα της Πρένιστας. Μια μέρα που μάζευε λάχανα, για να φάει αυτή και το μικρό της παιδί, την συναντά ο ιερέας και μετά από επίμονη προσπάθεια να μάθει ποια είναι, η Θεοδώρα του φανερώνεται. Έτσι για λίγο διάστημα βρίσκει προστασία στο σπίτι του καλού αυτού ιερέως.

Η αλήθεια όμως και η αρετή όσο κι αν σπιλώνονται, όσο και αν παραθεωρούνται, δεν αργούν να φανούν. Οι ευγενείς άρχοντες της Άρτας αγανακτισμένοι από την έκλυτη ζωή του Δούκα Μιχαήλ και την αλαζονεία της πόρνης Γαγγρινής αντιδρούν δυναμικά: διώχνουν την Γαγγρινή από τα ανάκτορα και απαιτούν από τον βασιλέα να αλλάξει ζωή.

Ο Μιχαήλ συγκλονίζεται, «έρχεται εις έαυτόν» και αμέσως στέλνει έμπιστους ανθρώπους να βρουν και να φέρουν πίσω την Θεοδώρα.

Πράγματι με πολλή μετάνοια και αγάπη, με επισημότητα και λαμπρότητα υποδέχεται τη νόμιμη και μόνη κυρία και βασίλισσα στα ανάκτορα και στη ζωή του.

Ο Μιχαήλ, σε ανάμνηση του γεγονότος αυτού και σε ένδειξη της μετάνοιάς του, ανεγείρει την σεβάσμια και περικαλλή μονή της Κάτω Παναγιάς. Στη βόρεια καμάρα εξωτερικά υπάρχει χαραγμένη η επιγραφή της μετάνοιάς του, την οποίας το πανομοιότυπο και τη μεταγραφή έδωσε ο Αναστάσιος Ορλάνδος:

«Πύλας ἡμῖν ἄνοιξον, ὦ Θε(ε)οῦ μ(η)τέρ, τῆς μετανοίας, τοῦ φωτὸς οὔσα πύλη.

Δ(εσπότη) Μ(ιχαήλ) π(αράσχου) ἀμαρτημάτων»

Κατὰ την παράδοση και σε ανάμνηση του ίδιου γεγονότος κτίζει, επίσης, τη μονή Παντανάσσης, κοντά στην Φιλιπιάδα και τη μονή του Σωτήρος στο Γαλαξειδί, όπως αναφέρεται στο «Χρονικὸν τοῦ Γαλαξειδίου».

Με την ίδια διάθεση ο Μιχαήλ χαρίζει προνόμια και απαλλάσσει από φορολογία ναούς και μονές του κράτους του καθ' ὅλη την διάρκεια της βασιλείας του. Ἐτσι π.χ. με χρυσόβουλλο του Ιανουαρίου του ἔτους 1246 μ.Χ. απαλλάσσει «πάσης ἀγγαρείας καὶ παραγγαρείας» τους 32 πρεσβυτέρους της πόλεως της Κερκύρας και με ἄλλο χρυσόβουλλο του Φεβρουαρίου του ίδιου ἔτους, δίνει προνόμια στους 33 πρεσβυτέρους των αγρών της νήσου. Με χρυσόβουλλο επίσης, αποκαθιστά τη νόμιμη δικαιοδοσία του Κωνσταντίνου Μαλιασηνοῦ το μοναστήρι του κυρ-Ιλαρίωνος, που βρισκόταν στην χώρα του Αλμυρού κάτω από «τὸ Ρωμαιοβόρον φύλον τῶν Λατίνων».

Αποστέλλει πλούσια δώρα σε πολλές μονές και εκτός του κράτους του, ὅπως π.χ. στις Αγιορείτικες μονές του Δοχειαρίου και του Αγίου Παύλου. Η πόλη και το κράτος λαμπρύνονται με ἔργα πίστεως και φιλανθρωπίας για χάρη του αγαπητοῦ λαοῦ της Θεοδώρας. Ἄλλα τέσσερα παιδιά ἔρχονται στην ζωή: ο Ιωάννης, ο Δημήτριος (Μιχαήλ), η Ελένη και η Άννα.

Δυναμωμένη από τη δοκιμασία και ενισχυμένη από την Χάρη του Θεοῦ, η Θεοδώρα γίνεται οδηγός ψυχικῆς σωτηρίας του ἀνδρα της και μετέχει ενεργά πλέον στην διακυβέρνηση του κράτους, βοηθώντας τον στα πολλά και ποικίλα εσωτερικά και εξωτερικά κυρίως προβλήματα του Δεσποτάτου και βάζοντας την προσωπική της σφραγίδα στην πολιτική του. Συμπαραστέκεται στα ἔργα ειρήνης, αλλά και ακολουθεῖ τις πολεμικές περιπέτειες και αποτυχίες του συζύγου της. Το ἔτος 1234 μ.Χ. ενισχύουν την παιδεία του Δεσποτάτου με την ίδρυση ἀνώτερης σχολῆς. Το 1259 - 60 μ.Χ., με την ἦττα των στρατευμάτων του Μιχαήλ Β' στην μάχη της Πελαγονίας, καταφεύγουν στην Βόνιτσα, Λευκάδα και Κεφαλονιά, διωγμένοι από τα στρατεύματα του αυτοκράτορα της Νίκαιας, Μιχαήλ Η' Παλαιολόγου (1259 - 1282 μ.Χ.).

Πρώτο μέλημα της Αγίας ἦταν η διαφύλαξη της εδαφικής, κυρίως ὄμως της πνευματικῆς ακεραιότητας και υποστάσεως του κράτους. Ἐτσι μεγάλη της φροντίδα στάθηκε η διαφύλαξη της Ορθοδόξου πίστεως, που την εποχή αυτή απειλείτο από τον παπισμό και την λατινική προπαγάνδα, η οποία εἶχε ως στόχο την «ένωση» των Εκκλησιῶν. Η Αγία αντιτάχθηκε σ' αυτή την προοπτική. Το Δεσποτάτο, που από το 1204 μ.Χ. εἶχε δεχθεῖ ως πρόσφυγες σημαντικές προσωπικότητες από την Κωνσταντινούπολη και εἶχε κρατήσει αυστηρή ορθόδοξη πολιτική ἐπὶ Θεοδώρου Δούκα και Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Ἄρτης Ιωάννου Απόκαυκου, ἐγινε τελικά καταφύγιο ὅλων των ζηλωτῶν Ορθοδόξων της πρώην ενιαίας Βυζαντινῆς αυτοκρατορίας.

Σε αντίθεση με την φιλενωτική πολιτική της αυτοκρατορίας της Νίκαιας - και αργότερα της επανακτημένης Κωνσταντινουπόλεως - η πολιτική του Δεσποτάτου παρέμεινε καθαρά και αυστηρά Ορθόδοξη. Όταν δε το έτος 1275 μ.Χ. γίνεται Οικουμενικός Πατριάρχης ο ενωτικός Ιωάννης ΙΑ' Βέκκος (1275 - 1282 μ.Χ.), πολλοί ορθόδοξοι κληρικοί και μοναχοί βρίσκουν προστασία στο Δεσποτάτο της Ηπείρου. Σαν αντιστάθμισμα της Συνόδου της Κωνσταντινουπόλεως του έτους 1276 μ.Χ. και της καταδίκης όλων των ανθενωτικών, το έτος 1277 μ.Χ. γίνεται Σύνοδος στις Νέες Πάτρεις (σημερινή Υπάτη), όπου καταδικάζονται και αφορίζονται όλοι οι ενωτικοί και ο Πατριάρχης Ιωάννης Βέκκος.

Για τον ίδιο σκοπό - την διαφύλαξη δηλαδή της Ορθοδοξίας - η Αγία προχωρεί με οξυδέρκεια, πέρα βέβαια και από τις ποικίλες πολιτικές σκοπιμότητες που υπεισέρχονται σε ανάλογες περιπτώσεις, στον γάμο των δύο θυγατέρων της. Έτσι την Άννα την νυμφεύει με τον πρίγκιπα της Αχαΐας Γουλιέλμο Βιλλεαρδουΐνο (1258 μ.Χ.) και την Ελένη με τον Μεμφρέδο, βασιλέα της Σικελίας και φανατικό εχθρό του Πάπα. Με τον τρόπο αυτό η Θεοδώρα προσπαθεί να θέσει φραγμό στα σχέδια των παπικών για υποταγή των Ορθοδόξων, αλλά και με τους συγγενικούς δεσμούς που έγιναν, να υποχωρήσουν οι κατακτητικές διαθέσεις των Δυτικών εναντίων του κράτους της Ηπείρου.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφέρουμε ότι η Ελένη μετά τον θάνατο του συζύγου της, το έτος 1266 μ.Χ., δέχθηκε όλο το μίσος του Πάπα Κλήμεντος Δ' (1265 - 1268 μ.Χ.). Φυλακίζεται αυτή και τα παιδιά της για αρκετά χρόνια στο υγροσκοτεινό και απομονωμένο φρούριο της Βουκερίας. Η Ελένη παραμορφωμένη από τις κακουχίες - διατηρώντας όμως την ευγένεια και την αγιότητα της Βυζαντινής αρχόντισσας, έτσι όπως ακριβώς τα διδάχθηκε και τα παρέλαβε από την Αγία της μητέρα - βγαίνει από την φυλακή και πεθαίνει σε ηλικία περίπου τριάντα ετών.

Οι προσπάθειες που έγιναν για την απελευθέρωσή της από τους γονείς της Μιχαήλ Β' και Θεοδώρα, απέτυχαν. Μια τελευταία προσπάθεια που επιχειρήθηκε, να δοθεί δηλαδή ως σύζυγος στον υιό του Φερδινάνδου Γ' της Ισπανίας, τον Ερρίκο, βρήκε την Ελένη αντίθετη, καθώς δεν επιθυμούσε ούτε να προδώσει την μνήμη του συζύγου της παίρνοντας σύζυγο κάποιον από τους αντιπάλους του, ούτε με την συγκατάθεσή της σε τέτοιο γάμο να ενισχύσει τα μεγαλεπήβολα σχέδια του ανίερου συνασπισμού Πάπα και Καρόλου του Ανδεγαυού εναντίων των Ελληνικών χωρών και της Ορθοδοξίας.

Δεύτερος σημαντικός στόχος της Αγίας ήταν η ειρήνη μεταξύ των Ελληνικών κρατών της εποχής (Φραγκοκρατία) και η συνεργασία τους - πέρα από τις ατομικές φιλοδοξίες των ηγεμόνων και την κοντόφθαλμη πολιτική τους - για την απελευθέρωση της Κωνσταντινουπόλεως και την ανασύσταση της αυτοκρατορίας των Ρωμαίων. Το επιχείρημα αυτό στάθηκε δύσκολο, αν λάβουμε υπ' όψιν, ότι τα δύο σημαντικά κράτη, το Δεσποτάτο της Ηπείρου και η αυτοκρατορία της Νίκαιας, βρίσκονταν πάντοτε σε αντιζηλία, εχθρότητα, προστριβές και πόλεμο μεταξύ τους.

Έτσι, το έτος 1249 μ.Χ., ταξιδεύει στη Νίκαια με τον υιό της Νικηφόρο, τον οποίο μνηστεύει με την Μαρία, εγγονή του αυτοκράτορα της Νίκαιας Ιωάννου Γ' Βατάτζη (1222 - 1254 μ.Χ.). Μετά από κάποιες περιπέτειες και υπαναχωρήσεις η Αγία Θεοδώρα ταξιδεύει πάλι μέχρι τον Έβρο και τελικά τον Οκτώβριο του 1256 μ.Χ. γίνονται με λαμπρότητα στη Θεσσαλονίκη οι γάμοι του Νικηφόρου και της Μαρίας από τον Πατριάρχη Αρσένιο Αυτωρειανό (1255 - 1260 μ.Χ.). Μια άλλη πληροφορία αναφέρει ότι η Θεοδώρα με τον υιό της Νικηφόρο έρχονται στο Βολερό, «εις τήν χώραν τοῦ Λετζᾶ», (νότια της Αδριανουπόλεως), όπου συναντώνται με τον αυτοκράτορα της Νίκαιας Θεόδωρο Β' Λάσκαρη (1254 - 1258 μ.Χ.) τον Σεπτέμβριο του 1256-7 μ.Χ.

Εκεί έμειναν τρεις μέρες και αφού εόρτασαν την Ύψωση του Τιμίου Σταυρού - πιθανότατα στον περίλαμπρο ναό της Παναγίας Κοσμοσώτειρας Φερρών (Έβρου) - ξεκίνησαν για την Θεσσαλονίκη, όπου έγιναν οι γάμοι του Νικηφόρου και της Μαρίας από τον Πατριάρχη Αρσένιο, ο οποίος ήλθε για τον λόγο αυτό από τη Νίκαια.

Μέσα όμως σε σύντομο χρονικό διάστημα και μετά τον ερχομό τους στην Άρτα, η Μαρία πέθανε.

Μια νέα προσπάθεια ειρήνης και συμφιλίωσης με την ανορθωμένη πλέον Βυζαντινή αυτοκρατορία γίνεται καρποφόρα, όταν ο Νικηφόρος νυμφεύεται την ανεψιά του αυτοκράτορα Μιχαήλ Η' Παλαιολόγου (1259 - 1282 μ.Χ.), Άννα. Η Άννα Παλαιολογίνα είναι η Τρίτη θυγατέρα του Ιωάννου Καντακουζηνού και της Ειρήνης ή Ευλογίας, της αγαπημένης αδελφής του Μιχαήλ Η'. Στις αρχές του έτους 1265 μ.Χ. ο αυτοκράτορας στέλνει την ανεψιά του με λαμπρή συνοδεία στην Άρτα, όπου το ίδιο έτος γίνονται και οι γάμοι.

Πέρα όμως από αυτό, πολλές ήταν οι ενέργειες της Αγίας για την ειρήνη της περιοχής και την ειρηνική συνύπαρξη των Ελληνικών κρατών. Ανάλωσε την ζωή της στην προσπάθεια να ξεπεραστούν τα εμπόδια για την ανασύσταση της αυτοκρατορίας. Γι' αυτό δίκαια ονομάσθηκε η Θεοδώρα «Ειρηνοποιός Άγία».

Μετά από σαράντα περίπου χρόνια έγγαμου βίου, ο Δεσπότης Μιχαήλ Β', «καλῶς καὶ θεοφιλῶς βίωσας», κοιμήθηκε εν Κυρίω.

Η Θεοδώρα αμέσως έτρεξε στο μοναστήρι. Δέκα περίπου χρόνια ζει ως μοναχή στο μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου (σημερινή μονή Αγίας Θεοδώρας). Η ζωή της ασκητική και το πολίτευμά της αγγελικό. Για το διάστημα αυτό του βίου της γράφει ο βιογράφος της, ότι ζούσε σηκώνοντας το βάρος των πόνων και της ασκήσεως, αυξάνοντας τους καρπούς των αρετών της, παραμένοντας νύχτα και ημέρα στην αδιάλειπτη νοερά προσευχή και συνομιλία με τον Θεό με ψαλμούς και ύμνους, εξαγνίζοντας το σώμα της με νηστεία και υπηρετώντας με προθυμία τις αδελφές μοναχές. Ήταν ο προστάτης των αδικουμένων και το στήριγμα των χηρών και ορφανών, βοηθούσε τους πτωχούς, παρηγορούσε τους θλιβομένους. Φροντίζει για την ανέγερση νέων ναών και μοναστηριών και ενδιαφέρεται για την ζωή των μοναχών. Έχει μεγάλη ευλάβεια στους Οσίους ασκητές της περιοχής προς τους οποίους τρέφει ιδιαίτερη τιμή, όπως φανερώνεται στον βίο του Αγίου Ανδρέου του Ερημίτου (τιμάται 15 Μαΐου). Ο Όσιος Ανδρέας ασκήτεψε την εποχή αυτή σε ένα σπήλαιο στην περιοχή των σημερινών Χαλκιόπουλων. Όταν ο Όσιος κοιμήθηκε με θαυμαστό τρόπο περί τα έτη 1281-2 μ.Χ., η βασίλισσα μοναχή με όλη την Σύγκλητο πήγε στο ασκητήριο του Αγίου, προσκύνησε το αγιασμένο του λείψανο και με εντολή της κτίσθηκε στο σπήλαιο του Αγίου, λαμπρός ναΐσκος και λάρνακα προς τιμήν του.

Ο ναός και ο τάφος του Αγίου σώζονται μέχρι σήμερα εντυπωσιάζοντας με τις θαυμασίες τέχνης αγιογραφίες του (τέλη 13ου αιώνας μ.Χ.) και τις λόγιες επιγραφές του, προερχόμενες πιθανότατα από λόγιους ανθρώπους του κύκλου της Αγίας Θεοδώρας και των ανακτόρων.

Έφθασε όμως και για την Αγία Θεοδώρα το τέλος της επίγειας ζωής και η αρχή της απολαύσεως της άνω ζωής. Στην Οσία αποκαλύπτεται η ημέρα του θανάτου της, όπως συμβαίνει σε πολλούς Αγίους. Θερμά παρακαλεί την Κυρία Θεοτόκο και τον μεγαλομάρτυρα Άγιο Γεώργιο να μεσιτεύουν προς τον Κύριο να της δοθεί παράταση ζωής έξι μηνών «πρὸς τὴν τοῦ ναοῦ τελείαν ἀπάρτισιν». Έτσι κι έγινε.

Και όταν έφθασε πλέον η ώρα να παραδώσει την Αγία της ψυχή στον Κύριο, συγκεντρώνει τις αδελφές μοναχές. Για τελευταία φορά τις συμβουλεύει με αγάπη και τις καθοδηγεί πώς να ζουν και να αγωνίζονται εν Αγίω Πνεύματι, αυτή που ήταν το ζωντανό παράδειγμα μιας άλλης βιοτής. Προσεύχεται για την σωτηρία τους και δίνοντας τις τελευταίες εντολές της «χαίρουσα, τὸ πνεῦμα εἰς χειῖρας Θεοῦ παρέθετο» σε ηλικία περίπου 70 ετών. Δεν γνωρίζουμε δυστυχώς τον χρόνο του θανάτου της Αγίας, τοποθετείται όμως στο χρονικό διάστημα από το 1281-1285 μ.Χ.

Το άγιο και χαριτόβρυτο σώμα της ενταφιάσθηκε στο νάρθηκα του καθολικού της μονής της, όπου μέχρι σήμερα βρίσκεται σε ευλογία όλων των πιστών ο σεπτός της τάφος.

Λειτουργικά κείμενα

Ἀπολυτίκιον

Ἦχος γ΄.

Των βασιλίδων το κλέος, ασκητριῶν τε αἰσθητῶν, τῆς Ἀκαρνανίας το εὐχος καὶ ἰαμάτων
ρεῖθρον ἀκένωτον τῶν λυπομένων καὶ πτωχῶν τὴν προστάτιν, τὴν ἀκτίνοσ δίκην τὴν
Ἀιτωλίαν πάσαν καταφωτίζουσιν ἐπώνυμον τὴν ὄντως δωρεῶν τῶν τοῦ Θεοῦ, τὴν
πάνσεπτον καὶ οσίαν Θεοδώραν τὴν Βασίλισσαν, δεῦτε οἱ Ἀρταῖοι πάντες πιστῶς
συνελθόντες ὕμνοις τιμήσωμεν αὐτὴν γὰρ ἀενάως ὑπὲρ ἡμῶν οὐ παύει πρεσβεύουσα.

Ἄτερον Ἀπολυτίκιον

Ἦχος α΄. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Βασιλείου ἀξίας παριδοῦσα τὴν εὐκλειαν, ἐγκρατεία καὶ πόνοις καὶ ἀσκήσει ἐβίωσας, καὶ
θειῶν ἐπληρώθησ δωρεῶν, Ὁσία Θεοδώρα ἀληθῶς. Διὰ τοῦτό σε ἡ Ἄρτα χαρμονικῶς,
γεραίρει ἀνακράζουσα δόξα τῷ σὲ δοξάσαντι Χριστῷ, δόξα τῷ σὲ στεφανώσαντι, δόξα τῷ
ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ, πᾶσιν ἰάματα.

Κοντάκιον

Ἦχος β΄. Τοῦσ ἀσφαλεῖσ.

Βασιλικὴν τιμὴν καὶ δόξαν καταλέλοιπας, καὶ ἐν ἀσκήσει τὴν ζωὴν διήνυσας, Θεοδώρα
παμμακάριστε, γέρας τῆς Ἄρτης καὶ διάδημα διό σου τῆ σептῆ θήκη προσπίπτοντες,
ἀγιασμὸν ἐκ ταύτης κομιζόμεθα, ὕμνοῦντες Χριστὸν τὸν σὲ δοξάσαντα.

Μεγαλυνάριον

Χαίροις βασιλίδων ἡ καλλονή, χαίροις τῶν Ἀρταίων, ἐγκαλῶπισμα ἱερὸν χαίροις
δωρημάτων, ταμεῖον οὐρανίων, Ὁσία Θεοδώρα, ἀξιοθαύμαστε.

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Οσία Θεοδώρα η βασίλισσα Άρτας

Οι άγιοι Ιωάννης Βατάτζης ο εκ Διδυμοτείχου αυτοκράτορας της Ρωμανίας και Θεοδώρα Πετραλείφα βασίλισσα της Άρτας - Διά χειρός Δέσποινας Σαρσάκη.

Σχετικές συνδέσεις

---

1. [Όσιος Ανδρέας ο Ερημίτης και Θαυματουργός](#)

Παραπομπές

---

1. www.synaxarion.gr
2. [ΠΗΓΗ ΖΩΗΣ - ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΣΤΟ INTERNET](#)
3. [ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΤΗΣ](#)
4. [ΤΟ ΣΥΝΑΞΑΡΙΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ](#)